FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	de Litere
1.3 Departamentul	de Filologie şi studii culturale
1.4 Domeniul de studii	Limbă şi literatură
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studii / Calificarea	Limba română în context european (spațiu, cultură, comunicare)
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Elemente de lingvistică spaţială					Codul disciplinei	3.00
2.2 Titularul de curs	*Prof. univ. dr. habil.Ioan-Mircea Farcaş – mircea.farcas@fsc.utcluj.ro*						
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect / practică	*Prof. univ. dr. habil.Ioan-Mircea Farcaş – mircea.farcas@fsc.utcluj.ro*						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare			C
2.7 Regimul disciplinei	Categoria formativă						DS
	Opționalitate						DOB

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect		3.3 Practică	
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator		3.6 Proiect		3.3 Practică	

3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru studiu individual și evaluare:	
(a) Evaluare	2
(b) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	40
(c) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren	60
(d) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	33
(e) Tutoriat	
(f) Alte activități	

3.8 Total ore studiu individual și evaluare (suma (3.7(a)...3.7(f))	133
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)	175
3.10 Numărul de credite	7.0

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Cursurile şi seminarele de *Varietăți teritoriale ale limbii. Dialectologie*
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	• Efectuează cercetare științifică • Aplică metode științifice • Utilizează tehnici de scriere specifică; • Aplică reguli de gramatică şi ortografie • Compilează conținut • Gestionează sursele de informații • Structurează informația • Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar • Aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare
Competenţe transversale	○ Da dovada de initiativa ○ Își asuma responsabilitatea ○ Își asumă responsabilitatea ○ Gândește analitic ○ Lucrează în echipe ○ Instruiește pe ceilalți

7. Rezultatele aşteptate ale învățării

Cunoștințe	1. Cunoașterea aprofundată a structurii și evoluției limbii române în context european. 2. Cunoașterea politicilor lingvistice europene și a dinamicii multilingvismului. 3. Cunoașterea relațiilor dintre limba română și alte limbi europene din perspectivă istorică și culturală. 4. Cunoașterea variației și schimbării lingvistice în context intercultural. 5. Cunoașterea metodelor de analiză lingvistică și discursivă aplicate în studierea limbii române.
Abilități	1. Analizează fenomene lingvistice și discursuri publice în context european. 2. Aplică metode de cercetare lingvistică în studierea limbii române contemporane. 3. Interpretează relațiile culturale și lingvistice dintre spațiul românesc și cel european. 4. Elaborează studii și proiecte de cercetare în domeniul lingvisticii și al comunicării interculturale. 5. Utilizează instrumente de analiză a discursului şi corpusuri lingvistice.

Responsabilitate și autonomie	1. Gestionează în mod autonom activități de cercetare în domeniul lingvisticii românești. 2. Formulează judecăți critice privind evoluția limbii române în context european. 3. Participă activ la proiecte academice și culturale interdisciplinare. 4. Își asumă responsabilitatea pentru calitatea analizelor și cercetărilor realizate. 5. Manifestă autonomie în dezvoltarea profesională și actualizarea cunoștințelor lingvistice.

8. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

8.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivul fundamental al cursului şi seminarului de *Elemente de lingvistică spaţială* îl reprezintă cunoaşterea de către masteranzi a structurii dialectale a limbii române şi înţelegerea repartiţiei geografice a faptelor de limbă la nivel romanic.
8.2 Obiectivele specifice	• formarea competenţelor de analiză şi explicare a principalelor criterii care au stat la baza repartiţiei dialectale a dacoromânei • cunoaşterea structurii dialectale a limbii române cu cele 4 unităţi: dialectul dacoromân, dial. aromân, dial. meglenoromân, dial. istroromân. Dialectul dacoromân va fi cunoscut sub cele 5 subdialecte în care ni se prezintă: muntean, moldovean, bănăţean, crişean şi maramureşean. • formarea abilităţilor de a valorifica bibliografia

9. Conținuturi

9.1 Curs	**Nr. ore**	**Metode de predare**	**Observații**
1. Variantele teritoriale ale limbii	2		
2. Dialectele şi limba naţională.	1	Expunere, prezentarea logică şi deductivă, problematizarea, demonstraţia prezentării multimedia, studii de caz, discuţii	Calculatoare, Video-proiector, Software
3. Sincronie şi diacronie în studiul variantelor teritoriale.	2		
4. Transcrierea fonetică	4		
5. Metode de studiere a dialectelor	5		
6. Metode de prezentare şi interpretare a materialului dialectal	4		
7. Geografia lingvistică	4		
8. Atlase lingvistice	6		

Bibliografie

1. *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Maramureş*, vol.I-III, Ed.Academiei, Bucureşti, 1969-1973; vol.IV, 1997.
2. ALR II, s.n. = E. Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, partea a II-a, serie nouă, Institutul de Lingvistică-Cluj, vol.I-VII, 1956-1972.
3. Farcaş, Mircea, *Lexicul subdialectului maramureşean*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2009.
4. Farcaş, Mircea, *Fonomorfologia subdialectului maramureşean*, Editura Universităţii de Nord, Baia

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații

Mare, 2011.
5. Frăţilă, Vasile, *Probleme de dialectologie română*, Editura Astra, Blaj, 2010.
6. Frăţilă, Vasile, *Studii istroromâne*, Editura Universităţii Bucureşti, Bucureşti, 2016.
7. Gheţie, Ion, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, Editura Academiei, Bucureşti, 1974.
8. Nevaci, Manuela, *Identitate românească în context balcanic,*Editura Muzeului Naţional al Literaturii Române, Bucureşti, 2013.
9. Nevaci, Manuela, *Curs de aromână. Descrierea dialectului. Texte. Glosar*, Editura Universitară, Bucureşti, 2011.
10. Nevaci, Manuela, *Dialectele aromân şi meglenoromân. Studiu sincronic*, Editura Universitară, Bucureşti, 2013.
11. Papahagi, Tache, *Graiul şi Folklorul Maramureşului*, reeditat în *Grai, folklor, etnografie*, Editura Minerva, Bucureşti, 1981.
12. Saramandu Nicolae, *Structura aromânei actuale. Graiurile din Dobrogea*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005.
13. Saramandu Nicolae, Nevaci Manuela, *Sinteze de dialectologie română*, Editura Universitară, Bucureşti, 2013.
14. Todoran, Romulus, *Contribuţii de dialectologie română*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984.

*** *Tratat de dialectologie românească*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1984.

9.2 Seminar / laborator / proiect / practică	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Texte dialectale: subdialectul muntean, subdialectul moldovean, subdialectul bănăţean, subdialectul crişean, subdialectul maramureşean. Exerciţii de transcriere fonetică	2	Explicația, problematizarea, multimedia, studii de caz, discuţii	Calculatoare, Video-proiector, Software
2. Texte aromâne. Exerciţii de lecturare şi de transcriere fonetică	2		
3. Texte meglenoromâne. Exerciţii de lecturare şi de transcriere fonetică	2		
4. Texte istroromâne. Exerciţii de lecturare şi de transcriere fonetică	2		
5. Geografia lingvistică (Atlasul lui G.Wenker, Atlasul dacoromân al lui Gustav Weigand, Atlasul lingvistic al Franţei, lucrările de geografie lingvistică ale lui Gilliéron – critica teoriilor lui Gilliéron, lucrări de geografie lingvistică în Franţa (Charles Bruneau, A.Terracher, Oscar Bloch, Albert Dauzat); Geografia lingvistică în Italia şi Catalonia (Antoni Griera, Giulio Bertoni, B.A.Terracini)	6		

9.2 Seminar / laborator / proiect / practică	Nr. ore	Metode de predare	Observații
Bibliografie 1. Celac, Alina, *Terminologia păstoritului în graiurile dacoromâne sudice*, Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă, Bucureşti, 2007. 2. Marin Maria, Mărgărit Iulia, Neagoe Victorela, *Graiuri româneşti din Basarabia, Transnistria, nordul Bucovinei şi nordul Maramureşului. Texte dialectale şi glosar*, Bucureşti, 2000. 3. Marin Maria, Răuţu Daniela, *Studii de dialectologie, istoria limbii şi onomastică. Omagiu domnului Teofil Teaha* Editura Academiei, Bucureşti, 2011. 4. Marin Maria, Tiugan Marilena (ed.), *"Harta sonoră" a graiurilor şi dialectelor limbii române*, Editura Academiei, Bucureşti, 2014. 5. Nevaci, Manuela, *Graiul aromânilor fărşeroţi din Dobrogea*, Editura Universitară, Bucureşti, 2011. 6. Mărdărescu-Teodorescu Maria, Ulivi Anca, *Antologie fonetică a limbii române* II, Editura Academiei, Bucureşti, 2006.			

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conţinuturile disciplinei *Elemente de lingvistică spaţială* asigură masteranzilor cunoaşterea ramificaţiilor dialectale ale limbii române, precum şi răspândirea celor mai importante fapte de limbă la nivel romanic în conformitate cu cerinţele mediului academic.

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 Metode de evaluare (și forma evaluare: continuă/sumativă)	11.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs	Examen pe baza cunoştinţelor acumulate	Examen (sumativ)	60%
11.5 Seminar/Laborator /Proiect / practică		Verificare continuă	40%
11.6 Standard minim de performanță Cunoaşterea repartiţiei dialectale a limbii române şi a variantelor geografice ale idiomurilor romanice.			

Data completării: 20.07.2026	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
	Curs	Prof. univ. dr. habil. Ioan-Mircea Farcaş	
	Aplicații	Prof. univ. dr. habil. Ioan-Mircea Farcaş	

Avizul Directorului departamentului care coordonează disciplina, doar dacă acesta diferă de departamentul organizator al programului de studii	Director Departament de Filologie și Studii Culturale Lector dr. Ramona DEMARCSEK

Data avizării în Consiliul Departamentului de Filologie și Studii Culturale 22.07.2026	Director Departament de Filologie și Studii Culturale Lector dr. Ramona DEMARCSEK
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere 24.07.2026	Decan, Conf. dr. Anamaria FĂLĂUȘ